

- ↑ בכתיב נוסף, שאמר משום ר' יעקב שאמר וכו' (ג) ע"ל יג. [בי"ב קנא. קנא.]. (ד) [לעיל יד: וע"ז].] (ד) [גירסת הרא"ש כמו שהיא בפיסקא עי' תוס']. (ה) [ע' מוסי' נקמן ח. ד"ה אחד אומר וכו']. (ו) [לעיל ב, ו] [גדכות טו: וע"ז]. (ז) [לעיל ה: ט] [בי"ב קנא:]. (ח) [נקמן טו:]. (י) [לנקמן טז:]. (יא) [לנקמן טז:]. (יב) [לנקמן טז:].
- ↑ שיד' לעי"ג.

מוסף רש"י

בביבתי. נוסק"ף בלע"ז על שם שטושין כמין קדשי מנחה לחבר הגביר (שבת ד). פרמ"ל הוא ציט נפש שקורין נוסק"ף שמעניין זה פתיחות פי החלוק (שבעשות א). וקיימו חכמים את דבריה. אם מתנת שפיז מרע בלא שויר היתה, איכא לומר דמדה ר"ה צנזיה מתנת מתת דלא צניי קנין והיא דמית דהא לא היבעי לאוקומי מעט דמני רובל בנזניה מתנת מיטה, ואם מתנת שפיז מרע במקלת היתה ומיבעי לן לאוקומי בנזניה מתנת מיטה כדאוקומין לעיל (בי"ב קנא): דהא מתנת שפיז מרע במקלת כולי עלמא מודים דלא מינקא דאמריה וא"כ ע"כ פליג ר"א אפילו בנזניה מתנת מיטה (ושב"ס ב) (קטג).

בני רובל תקבר צעד אבמי. אין מביחין לרהי מנני רובל דרשעים היו והלאו שנתקבו אהם כדמפרש טעמא בגמרא וקנסא הוא דקנסו רבין לקיים מתנת אהם לנתת בלא קנין (שם).

הדרין עלך המביא קבא המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קמי ליה מדינת הים בני מפגל (לע"ז צריך. השליח מנעול לומר בפני נכתב ובפני נחתם. ולפ"ל זה הענין עשהו שליח להלכה (שם).

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם בפני נחתם אבל לא בפני נכתב בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו ואמר בפני נחתם פסול שנים אומרים בפנינו נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשר א' אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר (כר). מן העדים אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם

פסול או כשהגט יוצא מתחת ידי האחד שהוא מביאו ואין חבריו שליח בהבאתו משה' פסול דלשליח מצריכים רבנן למימר לתרויהו ולמאן דמוקי לה בגמ' כששניהם שלוחים אפ"ה פסול דכיון דחד הוא דאיכא אחתימי' ואיהו לא קמסחיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעי' כדארמין בשמעתא קמא דפי"ק (ג). שנים אומרי' בפנינו נכתב ושלישי אומר בפני נחתם נמי פסול משום האי טעמא גופיה ור' יהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו נמי אכתיבה או הוא או אחר תו לא אתי לאיחלופי. ובגמ' ארמינן דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה פי' הא' אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ' מפרש תו לא למה לי הא תנא ליה חדא וזנא המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה אמינא צריך לכתולה ואי לא אמר כשר קמ"ל דצריך ופסול: פי' אפי' דקיי"ל (ל) לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא חיישינן ולכך תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אתי בעל לבסוף ומערערי שלא כחתיבתו אני ומוזיף הוא לא

כניסי. נוסק"ף בלע"ז: והיא זי"צ מנה. כך היתה שזה: **תקדשו אמם.** קללה היא כלומר לא יעלו על לב ולא יזכרו צדתי המדרש לרהי' לפי שרשעים היו שהיו מקיימין קולאים בזכרטי' ולר"א כלאים

נינהו ולא נלמד מהן ראייה לפי שלא דקדקנו בהן איך היתה אותה

ואהה שמתוך שהיו רשעים לא הוזכרו **בזהמ"ד: סנא קמא כר"א.** דלאמר שכיז מרע וצריח שוים הלכך הולך ידידה לאו כזכי דמי: **ויש אומרים כרצנן.** דדברי שכיז מרע ככתובין וכמסורין דמי ואפי' לא מת משלה נמי ימנו ליורשי מקבל כל זמן שלא חזר משלה מדבריו: **כר"א.** מדתלו טעמא דמיתתה הא אם לא מת יחזרו לו: **מספקא להו.** אי כר"א אי כרצנן והיכא דמית נמי מספקא להו אי מליה לקיים דברי המת או לא: **סני.** דמילתיה דר"ש יחזרו למשלה ולא תמני ליורשי משנתל דכלא מת עסקינן:

הדרין עלך המביא קבא

המביא. בפני נחתם חליו. אחד מן העדים: **א' אומר**

בפני נכסב ואחד אומר כו' פסול. אי כשהגט יואל מתחת ידי האחד

שהוא מביאו ולא חזירו שליח שהצאתו משום הכי פסול דלשליח אצרכו רבנן למימריניהו לתרויהו. ולמאן דמוקי לה נמי בגמ' (ב) **בשניהם שלוחים אפ"ה פסול כיון דחד הוא דליכא אחתימה ואיזו לא מסחיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא צעד אחד כדלמרי' צפ"ק (לעיל דף ג.)**: **שנים אומרים בפנינו נכסב ואחד.** שלשי אומר כו' נמי פסול משום האי טעמא: **ור' יהודה מכשיר.** דכיון דמצרכינן לאסהודי נמי אכתיבה או הוא או אחר תו לא אתי לאיחלופי. ובגמ' (ג) **ארמינן דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה** **אחדד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם:** **א' אומר בפני נכסב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר.** בגמ' (ד) **מפרש לה:** **גב' שיטה אהם.** שיטה ראשונה צנה שם האיט והאשה והזמן: **אמר רב חסדא כו'. לאו לפרושי מתני' אהם ולאוקומי מתני' בהכי אלא סברא ידידה מוסף ואמר רבותא דאפי' שנים מן השוק מעידין שהן מכירין חתימת יד עד השני שלא העדי השליח עליו פסול: קיום הגט.**

היינו עדים המעידין על חותם העדים: תקנת חכמים. עדות השליח שהאמינוהו חכמים כשנים: **מי איכא מידי דאילו אמר חד כשר.** אם נכירם כשר ואפילו לא אמר בפני נחתם דהכי ארמינן **צפ"ק (לעיל דף ג.)** **דכי אמר יודע אני נמי ממינן בשמעתא קמייתא:** הוא

מידי דאילו אמר חד כשר. אם נכירם כשר ואפילו לא אמר בפני נחתם דהכי ארמינן **צפ"ק (לעיל דף ג.)** **דכי אמר יודע אני נמי ממינן בשמעתא קמייתא:** הוא

פסול או כשהגט יוצא מתחת ידי האחד שהוא מביאו ואין חבריו שליח בהבאתו משה' פסול דלשליח מצריכים רבנן למימר לתרויהו ולמאן דמוקי לה בגמ' כששניהם שלוחים אפ"ה פסול דכיון דחד הוא דאיכא אחתימי' ואיהו לא קמסחיד אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעי' כדארמין בשמעתא קמא דפי"ק (ג). שנים אומרי' בפנינו נכתב ושלישי אומר בפני נחתם נמי פסול משום האי טעמא גופיה ור' יהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו נמי אכתיבה או הוא או אחר תו לא אתי לאיחלופי. ובגמ' ארמינן דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה פי' הא' אומר בפני נכתב וא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ' מפרש תו לא למה לי הא תנא ליה חדא וזנא המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה אמינא צריך לכתולה ואי לא אמר כשר קמ"ל דצריך ופסול: פי' אפי' דקיי"ל (ל) לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא חיישינן ולכך תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אתי בעל לבסוף ומערערי שלא כחתיבתו אני ומוזיף הוא לא

המביא גט פרק ראשון גיטין

מו.

ורבי יהודה הנשיא כו' כר"א והיכא דמת אמרינן מצוה לקיים כו'.^[א] פירוש היכא דמת נותן קודם שמת המקבל אצל דברי שכיז מרע כמסורין דמו אפילו מת מקבל דרישא כדפירשנו לעיל: **אן** דקאמר משמיה דנשייא. לפי שלא מליניו שהיה נשיא קצתי שמא חסר התנא מדבריו והיה לו לשנות אמר ר"ש הנשיא אומר ופשיט מרז יוסף ודמי עדיין תצטי הנשיא אומר או דקאמר משמיה דנשיא דשמא לישנא דצרימא נקט רב יוסף ומלינו שהתנא שונה כענין זה **צצ"ק (דף לע:)** ר' יעקב משלם חלי נזק ופריך ר' יעקב מאי עבדמיטה:

הדרין עלך המביא קבא

המביא. בפני נכתב בולו ובפני

נחתם חציו. בגמ' משמע

דגרסי' ברישא צפני נחתם כולו צפני נכתב חליו ותימיה למ"ד לפי שאין עדים מלינין לקיימו כיון דתנא צפני נכתב חליו ונחתם כולו פסול כ"ש צפני נחתם חליו ואומר ר"י דלעטרין דסד"א לימכשר דחשיז טפי מכתב סופר ועד דליכא שני עדים חתומין אלא דליכא קיום אלא אכתיבה וחתמינו עד אחד ועדיף מצפני נחתם כולו ונכתב חליו דצעינן שיעיד על עיקר כתיבה כדלמרי' בריש מכילתא

(דף ג.) דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא: **אן** בולו בקיום הגט כו'.^[ב] לפי מה דנעי' למימר צפ"ק (לעיל דף ו.) **גבי רב חסדא מוצריך מאקטיספון** ללרדשיר דקסבר לפי שאין צקיאלן לשמה איכא למימר דהכלא איירי בשנים מעדיים על חתימת השני דנעשה לשמה: **אן** בולו בתקנת חבמים. קסבר דלא דייק השליח כל כך כשאין כל העדות מתקיימת על ידו ורצא סבר דמ"מ דייק שפיר: (י) **ג' איכא מידי דאי"ו מסיק לבורייה דיבורא כשר.** מה שפי' צקונטרס דלרצא חד כי אמר ידעתי כשר תימנה מה עלה על דעמו של רצא לפסול כשמסייעו אחר כיון דלא חייס לאיחלופי כי ליכא אחר צהדיה כשר לפי שמעיד גם על הכתיבה וכ"ש כי איכא אחר צהדיה לכך נראה כדפירשתי לעיל [ג]. **דידעמי חדד לא מהני אפי"ג דמעיד על הכתיבה והשתא אתי שפיר^ל דצעי רצא לפסול צהוא ואחר מעדין שמצרינן חתימת השני משום איחלופי כמו שפסול כי ליכא חד צהדיה^ל ורב אשי פריך מי איכא מידי דאילו**

מסיק איהו לכולה דיצורא^ל ואומר גם צפני נחתם^ל כשר ובי איכא אחר צהדיה ומעדין שמצרינן חתימה^ל נמי אין לפסולו דלא גרע אותו עדות משאם היה אומר צעלמו צפני נחתם: **אני**

הכתיבה דלא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא הימננה רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על הכתיבה לא הימננה רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על הכתיבה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו וכו' הי חציו אילימא חציו ראשון והא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אינו צריך פי' שיטה ראשונה שיש שם האישה והאשה והזמן אלא אמר רב אסי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פי' עד אחד וכיון שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירותא חיישינן דלמא אתי בעל ומערער ונמצא גט בטל ובניה מזורם הלכך לא תינשא בו: אמר רב חסדא ואפי' שנים מעדיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים פי' הא' נתקיים בשני כדרך קיום שטרות והעד האחד נתקיים בעדות השליח שהוא חתם הימננה כבי תרי ובעינן אז כולו כתקון חכמים או כולו כקיום שטרות: מתקיף [להן] רבא ומי איכא מידי דאילו אמר חד כשר והשתא

עין משפּט ונר מצוה

צנ א מויי פי"ד מהל' וזכיה ה"ה טושיע ח"מ ס"י רנב סעיף ב': **א** ב מיי פי" מהלכות גירושין ה"ה יג סמנ עשוין נ טושיע אה"ע סי' קמז סעי' טו:

ב ג מיי שם ה"ה טו טושיע שם סעי' טו:

ג ד ה מיי שם ה"ה יב טושיע שם סעי' טו:

ד ו מיי שם ה"ה יג טושיע שם סעיף טו:

גלוין הש"ס

גב' איבעיא להו ר"ש הנשיא. ע' נהר צנע פ"ג דהרומית דף רל ע"ב ד"ה כגון אל:

לעוי רש"י

נושק"א. סיכה. מכבה.

מוסף תוספות

- ↑ וא"ת מאחר דקיי"ל מצוה לקיים דברי המת אמאי הוצרכו חכמים לומר דברי שכיז מרע ככתובין וכמסורין דמי. היפוך ליה אפי' בבריא מצוה לקיים דברי המת וי"ל. מוס' הל"ש. ועי' מהרש"א ומהר"ם שף שפי' צפ"א מאי קשול לכו לוס' .ב. מכאן משמע דרב חסדא סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו. מוס' הרא"ש.
- ↑ וה"י, מי איכא מידי דאילו אמר חד כשר כלומר אי אמר בפני נחתם על שני אחר החתימות כשר, השתא דאיכא על החתימה השניה שנים פסול, אלא אמר רבא אפי' הוא ואחר מעדין על חתימת יד שני פסול, ואיהו לחודי' אי אמר ידעתי שפיטא דלא מהימן אלא אפי' הוא ואחר פסול. מוס' הל"ש.
- ↑ והשתא ניהא דאתי לאיחלופי משום דאיהו לחודי' לא מהימן לומר כמו בשאר קיום שטרות. סס. הו. כלומר באחריו לשון עצמו שמעיד על חציו אם היה גומר אותו לשון. סס. ו. גם על העד השני. ה"ה. סס. ת. [של] עד השני. סס.

פסקי רי"ד (המשך)

משגוזינן ביה הא אמרן לעיל (ג) דצריך שיאמר גם בפני נכתב ומעיד על כל הכתיבה שנכתב לשמה אתי גזירה דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא דכל קיום שטרות הוא בשני עדים והכא משום עינוגא דאיתתא הימננה רבנן לחד כבי תרי ודוקא היכא דהעיד גם על הכתיבה לא הימננה רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על הכתיבה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב חציו וכו' הי חציו אילימא חציו ראשון והא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אינו צריך פי' שיטה ראשונה שיש שם האישה והאשה והזמן אלא אמר רב אסי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פי' עד אחד וכיון שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירותא חיישינן דלמא אתי בעל ומערער ונמצא גט בטל ובניה מזורם הלכך לא תינשא בו: אמר רב חסדא ואפי' שנים מעדיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים פי' הא' נתקיים בשני כדרך קיום שטרות והעד האחד נתקיים בעדות השליח שהוא חתם הימננה כבי תרי ובעינן אז כולו כתקון חכמים או כולו כקיום שטרות: מתקיף [להן] רבא ומי איכא מידי דאילו אמר חד כשר והשתא

^[1] עי' רי"ד לעיל סוף דף כ: